

יום ליום

י"ח באדר תשס"ז
8 במרץ 2007

מוסף
שבועי

לתת צבע להווים

מאז נרצחה אישתו בידי
מחבלים מנסה ר' חיים
דידובסקי להתפרנס
מצירי שמן, כשהמטרה
היא לרפא את הכאבים
על-ידי ציריו

נועם זיגמן

מיוחד ל"יום ליום"

הריסות גוש קטיף, בחודש האחרון

תמונת מצב

מצבם של מפוני גוש קטיף הולך ומחריף
אהרון מיכאלי

עולם וירטואלי

כך יהפכו בעתיד האימונים הקרביים
לחסכוניים יותר
אריה בר

כוח האמונה

הילד ניצל מניתוח מסובך, בזכות התפילה
אמנה רוזנווסר

"הנחתו את צערו בחיבק הציון"

ר' חיים דיובסקי עסק בהעברת מידע חדשתי לכתבים במכשיר הביפרים, בסוכנות הידיעות "הקול מהשטח". בבוקר יום שישי י"א כסלו תשס"א קיבל מידע על פיגוע בסמוך לישוב מגוריו, בית חגי. את ההודעה מסר פהרגלו לכתבים. זמן קצר לאחר מכן, בכוחותיו הדלים, בישר כי ההרוגה היא רעיתו הי"ד. מאז ועד היום מנסה דיובסקי להתפרנס מצירי שמן, כשהמטרה היא לרפא את הכאבים על-ידי ציוריו

ר' חיים דיובסקי מצויר את מרן שליט"א

נועם זיגמן

ושמרו כקשר טלפוני. חלק מהכתבים שנהנו מהדיווחים בזמן אמת, לא התעמקו מה עומד מאחורי יוזמתו של האיש מההתנחלות שבדרום הר חברון, אך למי שכן ביקש לחקור ולהבין את הדבר, הוברר כי מדובר במשהו אידיאולוגי, שבא לתת תשובה ומשקל נגד לדיווחי הפלשתינים, שלעיתים היו גובלים בשקרים, ולעיתים היו נאחזים באירוע שולי, שאותו הפכו לכלי ניגוח בחיילי צה"ל ובמתיישבים ביו"ש, ובעיקר במתיישי אזור חברון, שהיו אהודים פחות (בלשון המעטה) בתקשורת הישראלית.

את ההחלטה שתערוך לחיים היכרות עם כל כתבי השטח הוא קיבל בשעה שהיה קרוב לניסיון פיגוע של מחבלים צמאי דם, שהניחו מטען בכניסה ליישוב מגוריו, בית חגי. המטען שהונח וכנראה הופעל באמצעות שלט מרחוק, גרם נזק למכוניתו, אך ב"ה הוציא אותו ללא כל פגע.

לא עברה שעה ודיובסקי מצא את עצמו מתראיין לכתב קול ישראל, שהשמיע מאוחר יותר את דבריו של ניצול הפיגוע. כששמע עצמו מדבר ברדיו, הבין כי החידק התקשורת נגע גם

השעה הייתה שעת צהרים, וההכנות לשבת היו בעיצומן. לפתע הגיעה למכשיר הביפר הודעה על מציאת הצוללת דקר. על הידיעה הייתה חתומה סוכנות הידיעות "הקול מהשטח", שבאותם ימים שלחה ידיעות לרבים מהכתבים בארץ. כמו עוד כמה ידיעות אחדות, זו אחת הידיעות שנחרטו היטב בזיכרוני ככתב צעיר.

כשסיפרתי בדקות שלאחר מכן על הידיעה המרעישה, היו מי שהטילו ספק באמינותה, וזאת לאור המקרים הרבים שבהם השמועות על אודות הצוללת דקר עלו וצצו להן. מבחינתי היה ברור מעל לכל ספק כי מדובר בידיעה שתאומת בזמן הקרוב על-ידי דובר צה"ל, וזאת בשל העובדה שהיא הועברה מסוכנות הידיעות "הקול מהשטח".

מי שעמד מאחורי אותה ידיעה דרמטית הוא חיים דיובסקי, שהיה גר באותם הימים בבית חגי שבדרום הר חברון. למעשה, מאז שנת תשנ"ג הכירו מרבית כתבי השטח את דיובסקי. היו שהכירו אותו באופן אישי, לאחר שרצו להכיר את האיש שעומד מאחורי משלוח הידיעות למכשיר הביפר, והיו שאת הקשר יצרו

כעבור רגעים מספר החליט חיים לשלוח את ההודעה הקשה ביותר שיצאה על ידו במכשיר הביפר לכל מנויי ה'קול מהשטח': "הציבור מתבקש להתפלל לעילוי נשמתה של רינה בת ציון, שנרצחה בפיגוע הירי היום"

דיובסקי עם השר שמעון פרס בתערוכת הציורים

בו, ובלבו מגלה החלטה לעשות משהו בנידון. בימים הבאים הזדמן לו לחשוב לא מעט על עצם צורת ההגשה של האירועים ביו"ש, ועל העובדה שלעיתים אירועים שהיו יכולים להיגמר בישראלים שקיפחו את חייהם, לא עלו לכותרות, ורק משום שלא מדובר באירוע טראגי. כשניסה להבין מה עומד מאחורי הדיווחים החד צדדיים, הוא הבין כי אולי מדובר בנקיטת עמדה כזו או אחרת של עורכי החדשות, אך בסופו של דבר, גם אין מי שיעביר את אותן ידיעות חדשותיות, שכן כתבי השטח שאמורים להימצא באזורי הפיגועים מפחדים על נפשם, ועל כן הדרך היחידה להביא זאת אליהם היא באמצעות מכשיר הביפר שמונח על כל חגורת כתב.

משך, החליט כי הוא פותח סוכנות ידיעות שתעביר בזמן אמת את האירועים החדשותיים המתרחשים ביש"ע (בימים שבהם הייתה גם רצועת עזה בידי ישראל), כשבשלב הראשון העביר את האירועים למספר מצומצם של כתבים. את הידיעות קיבל מחברים שהתנדבו לעזור בסוכנות החדשות החדשה והאידיאולוגית, וכך קמה לה סוכנות ידיעות המדווחת בזמן אמת על הנעשה ביש"ע.

כשנוכחו הכתבים לדעת כי יש להם מקור אמין וטוב, הם לא היססו ודיווחו את אשר קיבלו במכשיר הביפר. האירועים המתרחשים ביש"ע החלו לעלות לתודעת הציבור הכללי, ומבחינת חיים וחבריו המתנדבים היה ברור כי מדובר בהצלחה. אלא שאותה הצלחה הפכה להצלחה מסחררת, וגם הם הופתעו כאשר כתבים רבים החלו לבקש לצרוב את מכשירם על סוכנות הידיעות החדשה שקמה בישראל.

למרות זהותה של סוכנות הידיעות "הקול מהשטח" כמשהו של הימין הישראלי, לכתבי השטח, כמו גם לשאר הכתבים, היה חשוב לקבל את המידע בזמן אמת ובדיווח נקי וקצר. מאז החלו הכתבים להתודע לזריקות אבנים בכבישי יש"ע, שלא לדבר על זריקות בקבוקי תבערה או הפעלת מטענים לעבר רכבים ישראלים. עם הזמן המשיכו להתחבר לסוכנות עוד ועוד כתבים ובמקביל לכך, גם נוספו מתנדבים בשטח שהיו מעבירים את ההודעות ישירות לחיים, אם זה באמצעות הודעה בביפר האישי שלו, ואם זה באמצעות שיחה קצרה ומהירה על אודות אירוע.

מכיוון שמדובר היה במשהו אידיאולוגי אך התנדבותי, לא ראה מכך חיים כל פרוטה, ולהפך כל הוצאת טלפון שקשור במשלוח הידיעה לכתבים, הייתה כרוכה בתשלום שבסוף החודש היה רואה בחשבוננו. במקביל לתחביבו החדש, המשיך חיים לעסוק בעבודתו כסופר סת"ם, ולמעשה, שם הביא לידי ביטוי את החוש האומנותי שהיה טבוע בו.

האיש של הכתבים ביש"ע

פגיתו שבפית חגי ישב ועבד בשתי עבודותיו, כשלא אחת מהן מארח את אנשי התקשורת שפיקרו את האזור, והחלו להגיע גם לשטח ולראות מקרוב על מה הם מדווחים. בתקופה של אז, היה חיים מספק לכתבי הרדיו את כל העזרה הכרוכה בשידור ישיר, וכך גם נוצר הקשר החם עם כתבים רבים, שלא היו מזוהים אידיאולוגית עם חיים, אך גילו המון סימפתיה לתקשורתן מבית חגי.

כך יצא שדיובסקי הפך להיות האיש של הכתבים ביש"ע, ולא אחת היו מתקשרים לקבל אינפורמציה מורחבת מעבר למה שדווח שניות קודם לכן במכשיר הביפר באמצעות ידיעה שהעבירה סוכנות הידיעות שברשותו.

כשסוכנות הידיעות הפכה להיות כלי חזק, לא יכול היה דיובסקי לסמוך רק על התנדבותם של אנשים טובים, ועל כן החליט לשבת ולהאזין שעות רבות למכשירי הקשר של קציני הביטחון של היישובים וקיבל אינפורמציה רחבה יותר מזו שהייתה יכולה להתקבל אצל כתב רגיל שהיה מפעיל את מקורותיו.

כשהרגיש דיובסקי כי הוא משמש ככלי חשוב בתקשורת הישראלית, הוא הפך להיות האיש שמילתו הייתה שווה במערכות החדשות. כך יצא שכאשר שמע דיווח כזה או אחר שהיה נראה מגמתי, הוא דאג ליצור קשר עם הכתב או עם העורך ולהביע את מורת רוחו מהדיווח. במקרים קיצוניים שבהם היו כתבים מדווחים דברים שהכפישו את ציבור המתיישבים, דאג חיים להעניש את הכתב, וניתק אותו מהשירות החיוני כל כך. מעבר לכך היה חיים נוקט בשיטה המוכרת לציבור העיתונאים, כשהיה מעביר את החומר הבלעדי לכתב המתחרה, וכשזה היה מגלה כי הדיווח הועבר לכתב אחר, היה

חיים הרים את ציון - ילדו בן השנה וחודשיים - על ידיו וביקש ממנו לומר שלום לאימא. הפעוט, שעוד לא אתר את המילה אימא במלואה, נופך בידו כשהוא אומר אימא... אימא...

התקשרו ממשפחה אחת באזור הצפון שהחליטו לקרוא לבתם, שנולדה ממש זמן קצר אחרי הרצח הנורא, על שם רינה הי"ד, "לצערי הרב איני יודע מי המשפחה הזאת והייתי שמח מאד אם הם יצרו איתי קשר"

על המידע שהזרימה סוכנות הידיעות שברשותו של דידובסקי, שעות מספר לפני שהחלו לבצע בשטח את ההכנות לקראת פינוי מאחזים. הצבא שהגיע לשטח הופתע לגלות עשרות ומאות נערים שהגיעו למקום להיאבק בפינוי, ולמפקדים היה ברור כי יש חפרפרת. רק כשהבינו שהאחראי להעברת הידיעה הוא חיים דידובסקי, הבינו כיצד הגיעו כל המפגינים.

עד כדי כך הגיע המצב שאת דידובסקי מכירים לא רק העיתונאים, כי גם ח"כים, עוזרים פרלמנטריים, אנשי כוחות ביטחון בכירים וגם חלק מאנשי ההסברה של משרד החוץ שצריכים להגיב לתקשורת הזרה בזמן אמת על הנעשה בצד הישראלי.

היכרותו זו הביאה את כל מקבלי ההודעות להודיע מאחת ההודעות שנשלחו על-ידי דידובסקי. גם אותה הודעה נשלחה ביום שישי. הפעם היה מדובר ב"א בכסלו תשס"א, לפני שש שנים.

הידיעה המרעישה בחייו

השעה הייתה שעת בוקר, והקור של חברון הורגש היטב. חיים היה בביתו ונפרד דקות קודם לכן מאשתו שיצאה לכיוון בית הספר "חברון" שבקריית ארבע. מאז התגוררה משפחת דידובסקי בבית חגי, הייתה אשתו רינה עושה את הדרך הקבועה הזו.

מעט לאחר השעה שמונה בבוקר קיבל חיים ידיעה ראשונית על פיגוע ירי שבוצע לעבר רכב ישראלי באזור קריית ארבע. המידע, שהתקבל מאחד האנשים האמינים, הועבר באופן מידי לכל מנויי סוכנות הידיעות, כשההודעה ששוגרה הייתה בזה הלשון: "באזור בני נעים, ליד קריית ארבע, ירי לעבר כלי רכב ישראלי. שני הפצועים מטופלים ליד קריית ארבע. ייתכן שמצבו של אחד מהם בינוני עד קשה".

כעבור דקות אחדות פרצו הכתבים לשידור, ודיווחו על הפיגוע. במקביל החל חיים במה שהיה עושה תמיד באירועים מסוג שכוה, וזה לנסות לדלות מידע נוסף על מנת להעביר לכתבים. המידע שהגיע באותם רגעים דיבר על רכב לא ממוגן שיושביו נפגעו ומידת פציעתם אינה ידועה.

עברו להן כמה דקות, ומשהו היה שונה בנוהל שאותו הכיר חיים מאלפי הדיווחים שנהג להעביר לחבריו העיתונאים. פתאום אף אחד אינו מתקשר לברר פרטים, למרות שברור לו שהיה אירוע ירי ויש נפגעים. כשהחליט להתקשר למי מבין העיתונאים, הוא הבין שמהו אינו כשורה, זאת עקב התשובות המגומגמות שקיבל. לפתע על ביתו דפקו השכנים.

"היה פיגוע", הם דיווחו לחיים, "ורינה נפצעה". בעקבות זאת החליט להמשיך ולברר את הפרטים ולהעבירם במהירות האפשרית לחבריו העיתונאים. בשל כך החליט להתקשר לראש מועצת קריית ארבע ולברר את הפרטים באמצעותו. כשנענה הוא ניסה לברר פרטים נוספים, כשבמקביל ראש המועצה מברר זאת עם המוקד הרפואי של היישוב. כשנשאל על-ידי המוקדנית מי שומע את השיחה, אמר כי חיים דידובסקי על הקו. המוקדנית לא התמהמהה וניתקה את השיחה. כעבור שניות אחדות הבין כי הגרוע מכל קרה, זאת לאחר שקיבל הודעה במכשיר הביפר על כך שיש הרוגה ופצוע אנוש בפיגוע הירי ליד קריית ארבע.

דידובסקי מעניק לח"כ ראובן ריבלין את דיוקנו

את ההזדמנות להפסיק את השידור. חיים, שהבחין בנעשה, החליט שלא לתת לכך לקרות, בטענה כי אין צורך לפגוע במי שמשדר את אותן ידיעות אלא דווקא לעשות ההפך ולהביא לאותו כתב ידיעות אחרות שישנו או ישפרו את הידיעה, ובכך להשיג את המטרה.

למרות כל זאת עדיין אי אפשר שלא לחוש כי מדובר בסוכנות ידיעות בעלת סממן ימני מובהק. העובדה שלא אחת יצאה הודעה שהגדירה את הערבים ככלבים, הזכירה למי שהיה צריך תזכורת כי מדובר בסוכנות ידיעות שמתופעלת על ידי אנשים מהמתנה של הימין אוהב ארץ ישראל.

מעבר לידיעות על זריקות אבנים, בקבוקי תבערה וניסיונות פיגוע, הפכה סוכנות הידיעה "הקול מהשטח" לסוכנות שמעבירה מידע בלעדי וראשוני בתחומים נוספים, כך למשל גם אותה דוגמא שהובאה בראשית הכתבה על מציאתה של הצוללת דקר. אין ספק שדיווחים בעלי גוון ימני מקבלים תיעוד וסקירה נרחבת יותר מאשר סתם אירוע שמתרחש במרכז הארץ. כך למשל ניתן למנות את האירועים שבהם נוער הגבעות נסמכו

מבין כי הוא טעה, והיה מבקש לחזור לדרך הישרה ולקבל עליו את ההסכם על פה של "שמור לי ואשמור לך".

למרות כל זאת, עדיין בקרב הכתבים הבינו כי לא מדובר בעוד מתנחל שצוטחח לו קרניים, אלא דווקא באחד כזה שרק טוב יכול לצאת ממנו. יהיו מי שיאמרו כי אישיותו של חיים היא שכבשה, ויהיו שיאמרו שהקשר התקשורתי הוא שיצר את המפתח לקשרים החמים שנקמו במהלך השנים בין המתנחל מבית חגי שבדרום הר חברון, לבין הכתבים, שלא אחת מגיעים משכונת השמאל של ירושלים ותל אביב. כך או כך, גם דידובסקי הרגיש ביחס המועדף שקיבל מהכתבים, לעומת חבריו שהצטיירו בתקשורת כמשהו מצורע, ועל כן כשהיו מי שרצו להעביר דיווחים לתקשורת או רעיון לנושא שיטופל ויעסקו בו בתוכניות החדשות, הוחלט להתייעץ עם דידובסקי, ורק לאחר מכן לפנות לכתב שאליו הפנה חיים.

יותר מפעם אחת מצא עצמו דידובסקי מגן על העיתונאים שהוגדרו כמשתפי פעולה עם השמאל. באחת הפעמים אף יצא לו להגן ממש בגופו על כתב ששידר נגד המתנחלים, והיו מי שראו

מצוריו של חיים דידובסקי

כעבור רגעים מספר החליט לשלוח את ההודעה הקשה ביותר שיצאה על ידו במכשיר הביפר לכל מנווי 'הקול מהשטח': 'הציבור מתבקש להתפלל לעילוי נשמתה של רינה בת ציון, שנרצחה בפיגוע הירי היום'. רבים מבין הכתבים שקיבלו את ההודעה, לא ידעו כי מדובר באשתו של חיים, אך לא היו חסרים רבים שכן הבינו את משמעות ההודעה, ואת האסון הכבד שקרה לידידם לעבודה.

לאחר צאתה של ההודעה במכשירי הביפר של העיתונאים, ולאחר שידעו את כל המשפחה, החלו העיתונאים לספר רבות על ההרוגה בפיגוע הקשה, וכמעט כולם סיפרו על ההודעה השנייה שנכתבה על-ידי חיים ושנגעה בלבם של הכתבים, שדיווחו באותם ימים על אירועים רבים של יידויי אבנים ופיגועים שהתרחשו ביו"ש נגד רכבים ישראלים.

רבים מהארץ וגם מחוץ לארץ התקשרו אל חיים והודיעו שהם מתפללים ולומדים משניות לעילוי נשמתה, ואף התקשרו ממשפחה אחת באזור הצפון שהחליטו לקרוא לבתם, שנולדה ממש זמן קצר אחרי הרצח הנורא, על שם רינה הי"ד, 'לצערך הרב איני יודע מי המשפחה הזאת והייתי שמח מאד אם הם יצרו איתי קשר'.

בשעה שלאחר הפיגוע אספה בתו הבכורה של דידובסקי את הילדים, הסבירה להם את מה שקרה וביקשה לכתוב הספד לאימא. חיים הרים את ציון - ילדו בן השנה וחודשיים - על ידיו וביקש ממנו לומר שלום לאימא. הפעוט, שעוד לא אמר את המילה אימא במלואה, נופף בידו כשהוא אומר אימא... אימא... מסע הלוויה החל כעבור שעות מספר מבית הכנסת שביישוב לכיוון הר המנוחות בירושלים. לווית ענק כזו קיבלה תיעוד כפול, הן בשל כמות האנשים שבאו ללוות את רינה בדרכה האחרונה, והן בשל העובדה שבעלה הוא אחד האנשים שעוסק ועובד עם אנשי התקשורת. ליד קברה של רינה בהר המנוחות, נשבר חיים והחל למרר בכי. משם המשיכו לביתם שבבית חגי ומיהרו על מנת להספיק להגיע לפני שבת.

עם כניסת השבת לבשו בני המשפחה בגדי שבת, הלכו לבית הכנסת, קידשו, ואכלו בפעם האחרונה ממטעמי השבת שהכינה רינה. עם צאת השבת שוב חזרה המשפחה לכל מנהגי האבלות, ובימים שלאחר מכן המשיך זרם המנחמים להגיע לביתם שבדרום הר חברון.

דווקא באותם רגעים גילה חיים מי הם חבריו האמיתיים, אחד מהם היה שמעון פרס. רק למפרע הסתבר כי מאבטחיו של פרס הפצירו בו שלא לנסוע לבית חגי, וזאת בשל המצב המתוח שהיה באותם ימים בשטחים, אך זה השיב להם: 'אני נוסע. רוצים תבואו, לא רוצים אל תבואו'. דמותו של פרס בין המנחמים הרבים, הפתיעה את כל מי שהיה באותה שעה בבית משפחת דידובסקי, וברור היה שיש קשר כלשהו, שבגינו החליט שמעון פרס לקום ולנסוע לבית חגי למרות הפצרת מאבטחיו.

מסתבר ששנים קודם לכן, כאשר דידובסקי פעל למען ישובי יש"ע הוא ביקש להגיע גם לשמעון פרס, שהיה באותם ימים שר החוץ וזאת למרות דעותיו הנחרצות כלפי ההתנחלויות. למרבה ההפתעה, לדידובסקי ענתה סוניה פרס, אשתו של שר החוץ, שהקשיבה ואף הזמינה את חיים לביתם. מאותה שיחת טלפון נוצר הקשר בין המשפחות, וכאשר שמעה אשתו של פרס על האסון שפקד את משפחת דידובסקי, הורתה לבעלה ללכת לנחם.

עזר למרפא

ימי השבעה תמו, ותחושת החוסר והאבדון רק התחזקה בבית משפחת דידובסקי. חיים מצדו לא המשיך במשלוח הידיעות, ואת האבל הפרטי הרגישו גם הכתבים והעיתונאים הרבים, שבאחת חזרו לאחור, אל השנים והתקופה שבהם דובר צה"ל, המשטרה ושאר ארגוני ההצלה היו שולחים את ההודעות זמן רב לאחר התרחשות האירוע, דבר שגרם לא אחת לחוסר אפקטיביות בדיווח.

כך חלפו להם שלושה שבועות שבסופם שוב חזר חיים לפעילות ההתנדבותית של משלוח הידיעות, כשהפעם שינה את שם הסוכנות מ'הקול מהשטח' ל'קול רינה'.

עם סיום ימי השלושים עלו בני משפחת דידובסקי להר המנוחות, ובעודם שם נודע לו על אירוע נוסף המתרחש ביישובם. הפעם האירוע נגמר בטוב, כאשר מחבל שניסה להרוג שוטר, נורה ונהרג. שנה לאחר מכן, החליט חיים לעזוב את היישוב שהיה אחד ממקומיו, ועבר להתגורר ביישוב אלקנה שבשומרון. בחיים החדשים שהחליט לפתוח באלקנה, ביקש גם לחזור למשהו נוסטלגי וישן שאהב כל כך בחייו הצעירים. הכוונה לציוריו שהיה מצויר. בעזרת הציור הבין חיים כי הוא יוכל להוציא את כאבו החוצה ואולי כך גם לשכך את אותם כאבים. לא חלף זמן רב עד שחיים הבין כי אכן הוא מצא עזר למרפא, וציוריו עוזרים לו בתהליכי עיבוד האבל והשיקום.

החודש הוא מציג תערוכת ציורים מרגשת פרי מכחולו, כשהשם שהחליט לתת לה זה 'פסטורליה כואבת'. 'הנחת את צערי בחיק הציור', אומר דידובסקי, שנותן במה לנופי ביתו החדש באלקנה, וכמובן לאתרים כמו הכותל, מערת המכפלה ומקומות קדושים נוספים הקרובים אל לבו ואל תפיסת עולמו. חלק מההכנסות מאותם ציורים, חיים מעביר לסיוע לילדים נפגעי טרור.

תערוכתו זו שהוא מציג החודש בתל אביב, היא אולי אחד הביטויים הטובים ביותר לעובדה שאף על פי שיש ניגוד בין תפיסת העולם של אותם אנשי תל אביב לזו של המתנחלים מחברון ואלקנה, עדיין יש משהו שמגשר, וייתכן שזה ציור של מקום מקודש כמו הכותל, שבסופו של דבר נוגע גם באיש התל אביבי, שלעיתים מנותק לגמרי מכל ההווי הדתי. לא מפתיע הדבר שבפתיחת התערוכה הגיע השר שמעון פרס לכבד את דידובסקי. ■